

Illes, entre el *desenvolupament* insostenible i l'Estatut

Després de la seva aprovació pel Congrés espanyol el passat 21 de desembre i, tot i que encara faltin alguns tràmits parlamentaris, es pot dir que la reforma de l'Estatut de les Illes ja està servida. Aquesta reforma és fruit d'un pacte entre el PSOE i el PP, és a dir, d'un acord entre els dos partits *nacionales* espanyols per canviar alguna cosa perquè no canviï res de fons.

Tant l'acord d'aquestes dues forces polítiques com el text resultant mostren que el model triat per dur a terme aquesta reforma ha estat la de l'Estatut del País Valencià, raó per la qual no és gens estrany que algunes parts siguin (gairebé) idèntiques. Així, només a tall d'exemple, els articles del vague i eteri Títol II (Dels drets, els deures i les llibertats dels ciutadans de les Illes Balears) són gairebé una fotocòpia del Títol II de l'Estatut valencià (Dels drets dels valencians i les valencianes).

Comptat i debatut, el nou estatut de les Illes ha estat i serà venut com un avenç perquè inclou algunes competències més i un finançament extraordinari de 2005 en els propers set anys com a rescabament del «deute històric» degut al dèficit fiscal. Ara bé, el que no es dirà és que, fins i tot dintre d'aquesta mateixa lògica, el text és força inconcret en com s'exerciran algunes d'aquestes competències i que, en darrer, terme són l'Estat i les lleis orgàniques espanyoles que en marcarà els límits.

Tampoc es dirà que, segons els càlculs més optimistes, aquests 2.500 milions extraordinaris equivalen, a tot estirar, al dèficit fiscal de les Illes de dos anys, un dèficit que, segons alguns estudis, és lleugerament superior al del Principat. És a dir, el nou text no servirà per aturar l'espoli fiscal que pateixen els illencs, ja que una altra vegada el finançament queda regulats per la LOFCA.

I si ens situem fora de la lògica reformista, cal recordar que el nou estatut de les Illes (com el del País Valencià i el de Catalunya) continua negant als illencs el dret a decidir el seu futur, manté la subordinació de la llengua catalana a l'espanyol

la i és una aposta per la destrucció nacional dels Països Catalans.

Tampoc el nou estatut no servirà per solucionar dos dels problemes més greus que pateixen actualment les Illes: la depredació del territori i l'augment de les diferències socials. Pel que fa a la primera qüestió, és obvi que des de les classes dominants s'ha optat per un model de *desenvolupament* insostenible basat en la construcció salvatge de vivendes i infraestructures lesives arreu del territori. És aquest model *a la Miami* que genera l'especulació socialitzada i, de retruc, la corrupció, del qual el conegut mediàticament com a Cas Andratx només és la punta de l'iceberg.

Pel que a les diferències socials, la Fundació Gadeso, gens sospitosa de ser d'extrema esquerra, ha alertat que, malgrat el miratge que pot provocar l'expansió del turisme i la construcció, les Illes presenten unes desigualtats socials intenses, que es veuen agreujades per un encariment superior del cost de la vida a causa de la insularitat, al qual cal afegir en els darrers anys l'augment del preu de l'habitatge. Doncs bé, amb el nou estatut difícilment es podrà encarar aquesta problemàtica atès que s'inscriu en el plantejament liberal de no comprometre ni obligar els po-

ders públics a garantir la igualtat social mitjançant l'establiment d'uns drets socials universals clarament especificats. Ans al contrari, a tot estirar, aquests poders només hauran d'arbitrar mesures de caire paliatiu, és a dir, assistencial.

Per sortir de l'atzucac a què han portat, i portaran, tant el model *desenvolupament* insostenible com el nou Estatut, la solució no és confiar a ulls clucs en un nou Pacte de Progrés encapçalat pel PSOE. Perquè cal recordar el PSOE és una de les causes del problema i que l'anterior Pacte de Progrés, el que va governar les Illes entre el 1999 i el 2003, no va complir la majoria de compromisos pel que fa a l'ordenació del territori ni va reduir les desigualtats socials.

El principi de la solució passa en aquests moments per continuar les creixents mobilitzacions contra les agressions al territori i la implantació en els propers anys de les Candidatures d'Unitat Popular a les Illes, com a alternativa política no su-
nitiva política no su-
ni a l'Estat ni a
classes domi-
nants.

La destrucció imparable del territori

En els darrers anys el País Valencià ha sofert un procés d'urbanització de les seves terres costeres que podríem, sense exagerar, definir com de destrossa generalitzada. Dels 450 Km de costa, només 8 són especialment protegits. De la resta, 229 estan urbanitzats, 86 en camí de ser-ho i 155 es transformaran per mitjà d'actuacions singulars com ara els PAI. Els problemes derivats d'aquesta situació són realment, impressionants, tant en allò que afecta al territori (paisatge, recursos hídrics, fauna, flora) i als mateixos éssers humans (qualitat de vida, ocupació etc.).

Però tot aquest procés no és fruit d'un fet irremeiable, sinó que les causes són ben clares i corresponen tant a un capitalisme a la recerca de benefici ràpid i poca inversió com a uns poders públics corruptes que tenen una directiu política clara —ser els representants dels grans poders econòmics— i que menyspreen el nostre poble, la nostra cultura i els nostres interessos. Com a terra conquerida, es tracta de traure'n el màxim profit.

El turisme de sol i platja ha estat uns dels mitjans sucosos per obtenir grans beneficis econòmics, ja que ha estat fins ara un negoci de poques despeses i de gran rendiment. Des de fa uns anys i davant de la possibilitat que vora a 11 milions de persones de l'Europa del nord tingueren a les costes mediterrànies, especialment les dels Països Catalans, com a lloc preferible de segon habitatge, ha fet que juntament amb el baix cost dels diners, les urbanitzacions s'estengueren com un càncer impossible de curar. La dimensió del negoci és de milers i milers de milions d'euros i la resistència a la desfeta molt dèbil.

Els canvis d'ús de les terres de cultiu a terres urbanitzables ha fet que la compra i la venda siga un gran negoci sobretot per als especuladors, connectats amb els polítics de torn, per a canviar usos i urbanitzar terres dedicades a l'agricultura. Aquesta situació ha estat possible també per la baixa-
da de benefi-
cis dels

llauradors, que veien com el preu de les seves collites disminuïa alhora que augmentaven els beneficis dels intermediaris agraris. Això ha provocat l'abandonament de les explotacions agràries, abandonament accelerat pel sistema de les ajudes europees, fons que no es concedeixen als petits llauradors (la majoria del País Valencià) sinó a conjunts territorials. Es calcula que entre l'any 1989 i el 2004 s'ha perdut un 20% de la superfície útil agrària (152.625 hectàrees) i, per tant, una pèrdua de la cultura camperola que en el nostre cas està molt lligada a la cultura catalana (tant en la llengua com els costums). Aquest context explica que molts camperols hagen venut les seves terres per fer negoci i com a única sortida, davant la gran demanda dels especuladors.

Un altre dels factors ha estat l'especulació directa, és a dir, la compra de cases amb l'objectiu de vendre-les o d'obtenir beneficis immediats. Per exemple, en aquests moments, al voltant del 39,2% de les cases comprades al País Valencià són per aquest ús.

Com hem dit més amunt, els càrrecs públics, que se suposa que defensen el bé comú, han pujat al carro de l'especulació, cosa que ha convertit molts ajuntaments en veritables immobiliàries i els seus regidors, en personatges corruptes, que sense vergonya s'omplen les butxaques amb les engrunes que els grans especuladors els donen. Només cal recordar els casos de Torrevella, Oriola, Catral, Alacant, València, Castelló i de nombrosos pobles, que farien la llista interminable.

Encara més: la mateixa Generalitat Valenciana i sobretot la conselleria d'urbanisme s'han convertit en un cau de lladres aprovant lleis com la LRAU i darrerament la LUV, les quals afavoreixen una de les figures urbanístiques més properes a la delinqüència organitzada: l'agent urbanitzador. Aquest intermediari és el responsable de vèncer les dificultats per urbanitzar utilitzant tots els mètodes possibles, legals i il·legals.

Com deíem, aquesta situació provoca tota mena d'efectes importants en altres àmbits, fonamentalment en el dels recursos naturals com ara l'aigua. En aquests moments, el balanç hídric al País Valencià és negatiu, és a dir, no hi ha prou aigua per a les infraestructures, l'agricul-

tura i el consum humà. La població actual s'acosta als 5 milions (4.692.449 l'1 de gener de 2005), però si es continua en aquesta dinàmica, cap a l'any 2026 s'haurà duplicat la població i les vivendes construïdes serien un 64% més que en l'actualitat, fet que significaria la inversió d'almenys 58.500 milions d'euros en infraestructures i generaria una demanda d'aigua que es podria estimar en 450.000 metres cúbics. Aquesta dinàmica suposa, a més a més, la destrucció de tot el paisatge del litoral i part de les comarques de l'interior, amb la qual cosa es perd l'atractiu turístic del nostre paisatge.

Per altra banda, la majoria dels llocs de treball que es creen són eventuais, tant en la construcció com en els serveis lligats al turisme, mentre continua la desinversió en les indústries tradicionals i, per tant, en llocs de treball qualificats. Una part gens menyspreable d'aquests llocs de treball que no requereixen qualificació són ocupats d'una manera creixent per nouvinguts, les necessitats d'habitatge, sanitàries, educacionals, etc. dels quals la Generalitat d'abaix no pot ni vol afrontar, sobretot si es té en compte les seves polítiques de privatització dels serveis públics.

A la primavera del 2006 una gran manifestació va recórrer els carrers de València, per reivindicar la decisió d'una part del nostre Poble per defensar el territori, els recursos i la defensa d'un altre model econòmic més lligat a les necessitats reals de les classes populars. Des d'aleshores són molts els valencians i valencianes que han pres consciència i no es creuen la propaganda oficial del *Levante feliz* o la nova Califòrnia d'Europa. Tanmateix, no es veu una eixida a la situació actual, ja que els que se suposa que són l'alternativa, el PSOE, són tan partidaris de les polítiques urbanístiques com el PP. No podem oblidar que la LRAU fou aprovada pel govern del PSOE a la Generalitat i que una part significativa dels seus representants als ajuntaments no són un exemple d'integritat i honestetat.

Es fa necessària l'organització dels diferents moviments populars de defensa del territori per pressionar perquè es done una moratòria en la construcció i es definisquen clarament les polítiques d'habitatge i es perfilen polítiques hídriques, tenint clar que és un bé escàs i que no pot basar-se en l'aportació d'aigua d'altres conques fora del País Valencià. Aquests moviments han de ser la llavor que pose en peus un moviment popular capaç de canviar d'arrel la situació actual.

TONI TERRONES.

Algunes reflexions entorn de la desobediència civil

Una de les qüestions fonamentals que qualsevol moviment polític transformador s'ha de plantejar és el de les formes (o mitjans) de lluita que cal usar a l'hora de desplegar una determinada estratègia per aconseguir determinats objectius polítics.

Molt sovint la discussió sobre l'ús o no d'una forma de lluita ha provocat divisions i debats intensos al si dels moviments revolucionaris i/o dels moviments d'alliberament nacional. D'altres vegades, l'ús d'una determinada forma de lluita acaba esdevenint un senyal de la seva identitat.

Així, sense anar més lluny, als anys vuitanta, l'ús de la lluita armada per part del que s'anomenava aleshores independentisme combatiu va ser un dels seus senyals d'identitat, que va provocar friccions amb altres sectors de l'independentisme (els que s'agrupaven a la Crida, per exemple). En l'actualitat, una força com ERC desplega la seva estratègia basant-se gairebé exclusivament en la lluita institucional, mentre

que l'Esquerra Independentista considera que, sense excloure la lluita institucional, és imprescindible i cabdal l'ús de diverses formes de mobilització popular per assolir els objectius polítics del moviment, tant a curt com a llarg termini.

Una d'aquestes formes de mobilització és la desobediència civil, que es defineix habitualment com l'acte de desobeir públicament i conscientment algunes lleis d'un Estat¹ per tal d'obligar-lo a modificar o abolir aquestes mateixes lleis o d'altres. Cal dir, però, que aquesta definició és incompleta perquè només contempla les accions de desobediència que tinguin un objectiu molt concret (la modificació d'una o determinades lleis de l'Estat), sense qüestionar la legitimitat de l'Estat en altres àmbits o circumstàncies.

1. Encara que no es té sovint en compte, la desobediència pot no afectar directament l'Estat, encara que sí un dels seus principis constitutius, tal com passa amb l'ocupació, que qüestiona el principi que la propietat privada està per sobre del bé col·lectiu.

onar la legitimitat de l'Estat en altres àmbits o circumstàncies.

No cal dir que, tot i que determinats actes de desobediència puguin tenir en alguns casos objectius concrets, un moviment d'alliberament nacional i social ha d'anar-hi més enllà i s'ha de plantejar la desobediència civil com un mitjà més dintre d'una estratègia que pot contemplar la utilització combinada d'altres formes de lluita. A més, la finalitat d'aquests actes és deslegitimar els estats ocupants i, com qualsevol mobilització, augmentar l'(auto)consciència i l'(auto)organització de les classes populars.

Sigui amb un objectiu concret o no, les accions d'aquesta mena provoquen la repressió directa i immediata de l'Estat, la qual és assumida per les i els desobedients.

Una confusió que cal aclarir

Abans de continuar, creiem que cal aclarir una confusió que en els darrers anys

Rosa Parks, icona de la desobediència civil a la llei de segregació racial dels EUA

s'ha produït al si de l'Esquerra Independentista, encara que no exclusivament. La confusió a què es referim consisteix a presentar determinades tècniques d'agitació i propaganda, les accions mediàtiques, com a accions de desobediència civil. (Cal recordar que l'objectiu de les accions mediàtiques és atreure l'atenció dels mitjàs amb la realització d'una acció pretén modificar l'agenda d'aquests mitjàs, domina sovint per la rutina.)

Així doncs, penjar una pancarta en una determinada institució (reclamant, per exemple, el dret a l'habitatge) o pintar-ne la façana, encadenar-s'hi, llançar pastissos a membres de l'elit política o reivindicar l'autodeterminació amb una pancarta dins un Parlament són accions mediàtiques més o menys reeixides però no pas accions de desobediència civil, encara que puguin comportar la repressió administrativa.

Perquè s'entengui el que volem dir només hem de pensar que el moviment insubmís va recórrer sovint a les accions mediàtiques per propagar les seves reivindicacions, però el que veritablement va ser considerat un acte de desobediència i, per tant, va provocar l'empresonament i l'enjudiciament d'uns quants centenars de joves de l'Estat espanyol va ser la negativa de milers de joves a fer el servei militar i la prestació social substitutòria.

Desobediència fiscal i classe social

Una de les propostes de desobediència civil recurrent arreu del món és la negativa a pagar impostos (desobediència fiscal). Així, al nostre país, el moviment antimilitarista impulsa des de fa anys campanyes d'objecció fiscal molt concreta i parcial, en què els objectors fiscals descompten dels impostos que han de pagar la part proporcional que va destinada a despesa militar i la destinen a projectes alternatius.

Dins l'àmbit de l'Esquerra Independentista (en concret des de Països Catalans Insobmisos), s'han fet crides a la desobediència fiscal i alguns actes explicatius, sovint en la línia del moviment antimilitarista. I des de l'àmbit del sobiranisme (Sobirania i Progrés) s'ha proposat aquesta mena de desobediència com a mesura per contrarestar el dèficit fiscal, encara que no s'ha definit amb claredat quin agent ha de dur a terme aquesta proposta.

Segons el nostre parer, aquestes propostes no tenen en compte diversos condicionants que en redueixen notablement l'efectivitat real. En primer lloc, la majoria d'aquestes campanyes se centren en l'IRPF (Impost sobre la Renda de les Persones Físiques), que tot i ser un impost rellevant, representa un 25% de la recaptació

de l'Estat, alhora que, de resultes de les reformes fiscals regressives, va perdent pes en el conjunt d'ingressos en favor d'altres impostos, com ara l'IVA. D'altra banda, s'obvia el fet que la majoria de les declaracions d'aquell impost (un 76% aproximadament als Països Catalans del sud de l'Albera) són a retornar ja que, l'Estat aplica un sistema de retenció de l'IRPF a la majoria dels treballadors i treballadores que sobrepassa la quantitat que s'ha de declarar posteriorment.

En segon lloc, i en connexió amb el que dèiem a l'anterior paràgraf, hi ha un component de classe no analitzat a l'hora de proposar campanyes de desobediència fiscal. Només una implicació del gruix de la petita burgesia i una part de la burgesia faria que fossin efectives, és a dir, que l'Estat deixés d'ingressar una quantitat significativa d'impostos. Això es deu a tres raons: d'una banda, els membres d'aquestes dues classes socials representen una part significativa de les declaracions de l'IRPF positives; d'una altra, són els intermediaris de què es val l'Estat per recaptar tant l'IRPF retintut a la classe treballadora com l'IVA; finalment, també són els contribuents de l'impost de societats. En resum, per les *seves mans passen* els tres impostos que proporcionen la majoria d'ingressos de l'Estat per via impositiva. O dit altrament, en la situació actual, les possibilitats que té actualment la classe treballadora de dur a terme accions de desobediència fiscal efectiva són pràcticament nul·les².

Aquesta constatació no implica que un moviment d'alliberament nacional hagi d'excloure, per exemple, d'entrada la participació de la petita burgesia en el procés de trencament amb els estats ocupants. Ara bé, la història d'altres moviments (la primera Intifada palestina) ens ensenya que la implicació d'aquesta classe social en accions de desobediència fiscal es produeix si es donen determinades condicions, com ara que la consciència nacional estigui força estesa, que el moviment d'alliberament sigui massiu i estigui ben organitzat, que la confrontació amb l'Estat sigui directa o que la petita burgesia es vegi afectada negativament com a classe per l'ocupació o per l'opressió de l'Estat. Per tant, se'ns fa difícil imaginar que en aquests moments comerciants i professionals puguin ser l'avantguarda de la desobediència civil als Països Catalans

Pel que fa a la burgesia, tot i que està formada per fraccions diferents que en una determinada conjuntura poden tenir interessos contraposats entre ells i fins i tot amb

els estats ocupants, no s'ha d'oblidar que, en general, al nostre país no existeix una veritable burgesia nacional, en el sentit que aposti per l'alliberament nacional. A causa del seu grau d'implicació i d'inseriment en el projecte capitalista dels estats espanyol i francès, aquesta classe social és contrària a l'emancipació del nostre poble.

Comptat i debatut, una anàlisi de classe ens diu que en aquests moments no es donen les condicions necessàries per dur a terme campanyes de desobediència fiscal.

Per on començar?

Tenint en compte l'estat organitzatiu precari de l'Esquerra Independentista i el seu escàs arrelament social, és obvi que el nostre moviment no pot aspirar a llançar campanyes de desobediència civil massives en aquesta fase de la nostra lluita, sinó que ens hem de limitar a objectius més modestos (a poc a poc, i bona lletra).

Les accions de desobediència que es poden dur a terme seran sens dubte d'abast reduït, però poden servir tant per començar tant el procés de deslegitimació de l'Estat com per reforçar en una primera fase la consciència si més no de la militància i els sectors més propers. Entre d'altres, hi ha la proposta d'Alerta Solidària de no pagar les multes degudes a la repressió. També, tenint en compte que diversos ajuntaments han aprovat diverses ordenances de «civisme», que limiten clarament les possibilitats de propaganda i agitació de l'independentisme i dels moviments socials, aquestes normatives haurien de ser objecte d'actes de desobediència³.

En fases posteriors, tot i que convindria començar a pensar-hi ja, caldrà engegar d'una manera gradual campanyes com ara referèndums paral·lels durant una jornada electoral, manifestacions massives il·legals, el boicot dels continguts educatius espanyols, rebuig dels símbols espanyols, l'emissió i ús d'un DNI català, la negativa a ser censats per l'Estat...

Sens dubte, un cert grau d'implantació de l'Esquerra Independentista als ajuntaments afavoriria que determinades iniciatives tinguessin un ressò i una efectivitat més gran, especialment si els batlles i regidors independentistes actuessin coordinadament a través d'una Assemblea de Regidors i Batlles dels Països Catalans, que podria proposar determinades campanyes de desobediència.

A. CONTELL

2. Evidentment, si l'Estat no retingués a compte l'IRPF la situació canviaria.

3. Ha de quedar clar, però, que l'oposició a aquestes ordenances no implica que es puguin fer murals o pintades a tot arreu (per exemple, en un monument històric nacional), com de vegades alguns tendeixen a creure.

Lliçons d'una negociació fallida

L'acció d'ETA de finals de l'any passat a l'aeroport de Madrid (Espanya) ens situa en un escenari polític nou i ens aporta importants elements de reflexió. Malgrat les cries fetes des de diferents posicions a continuar per la via de la negociació com si no hi hagués hagut un canvi de conjuntura, el balanç dels mesos de treva i de propostes de negociacions, i el darrer desenllaç, fan preveure una evolució ben diferent.

D'entrada, un balanç general posa en evidència el caràcter obtús de l'Estat espanyol, que s'ha mostrat, un cop més, incapaç de negociar res. Rodríguez Zapatero ja va demostrar la seva disposició a la simple enganyifa, entabanant els polítics del Parlament de Catalunya, entre els quals encara ha continuat trobant suport malgrat haver mentit al poble català. Ha volgut provar un procediment semblant amb ETA però no li ha sortit bé. Ara el govern espanyol i totes les forces de l'Estat insistiran en l'única via que és que capaç de desenvolupar l'aparell estatal espanyol, la de la repressió pura i simple. En el fons, la posició del PSOE ha estat sempre la mateixa: ha persistit en la immobilitat política i, fins i tot,

no ha dubtat a editar un DVD en què es vanta d'haver fet menys que el PP per a la negociació.

Per la seva banda, ETA ha usat l'única arma que tenia al seu abast per intentar que els socialistes espanyols moguessin fitxa: ha volgut enviar-los el missatge que l'alto el foc no era irreversible i que si ETA reprengués l'activitat armada, ells podrien perdre les eleccions. Cal dir, però, que amb aquesta acció (i d'altres de semblants que hi pugui haver), ETA ha gastat pràcticament l'únic cartutx que li quedava en aquesta partida, ja que si el PSOE no reacciona i prefereix perdre les eleccions que no pas sotmetre a una mínima discussió democràtica la unitat d'Espanya, cosa ben previsible, no només ETA, sinó el conjunt de l'esquerra abertzale, es poden veure abocats a continuar una estratègia que impliqui la continuïtat de la lluita armada tot i saber que aquesta mateixa estratègia està força esgotada per diverses raons.

En primer lloc, hi ha un context internacional i europeu desfavorable, tant per la incidència distorsionadora de les accions del fonamentalisme islàmic, com per la

conjuntura geopolítica europea, pel fet de ser avui l'organització basca pràcticament l'únic grup armat en actiu. En segon lloc, i internament més important, hi ha la possibilitat que, tal com ja va passar després de l'acabament de la treva decretada el 1998, la represa de la lluita armada pugui afeblir més que no pas enfortir l'esquerra abertzale mateixa, la qual cosa pot implicar que en una possible negociació futura la correlació de forces els sigui encara més desfavorable. Aquest afebliment es produiria tant a causa d'una escalada de repressió de l'Estat (especialment si la lluita armada es manté en els nivells d'acuitat habituals en la pràctica d'ETA), ja que una escalada en l'acció tendirà a afavorir la conjunció repressiva de tots els poders estatals i els recursos socials de la societat espanyola, com pel fet que als sectors de les classes populars basques més conscienciats (l'esquerra abertzale sociològica) els pot costar com més va més, veure la utilitat de la lluita armada per assolir els objectius del moviment; no cal descartar tampoc que una part de l'esquerra abertzale organitzada hagi interioritzat la necessitat d'un canvi d'estratègia.

En tercer lloc, cal tenir en compte que, en les condicions actuals estatals i geopolítiques, encara que hi hagués un increment significatiu de l'activitat armada d'ETA amb relació amb els darrers anys, aquesta organització ha anat perdent de mica en mica gran part de la capacitat relativa de condicionar militarment i, per tant, políticament l'Estat i les seves classes dominants, que poden suportar la pèrdua anual d'uns quants morts i uns milions d'euros sense immutar-se.

Així doncs, aquesta situació, bloquejada per una perspectiva d'immobilitat política reforçada, pot provocar un desgast important de la militància i de la base social del moviment d'alliberament nacional basc, que a més es veurà sotmès, com hem assenyalat més amunt, a una repressió encara més aguda de l'Estat, una repressió que només es podria veure alleugerida si el Tribunal de Drets Humans d'Estrasburg tomba el moll de la llei de partits (sobretot els apartats que fan referència a la continuïtat entre organitzacions il·legalitzades i al silenci davant la violència política).

Els únics atots amb què compta l'esquerra abertzale són tant la seva capacitat, històricament demostrada, de resistència i el fet que la consciència del dret a decidir està força estesa a Euskal Herria, sobretot la part sotmesa a l'Estat espanyol. En relació al segon atot, cal dir que encara no s'hi ha produït el pas de la consciència (fruit de la lluita del MANB) a una mobilització massiva que vagi més enllà dels

cercles perifèrics del moviment d'alliberament nacional basc, i que permeti, per exemple, desplegar una estratègia de desobediència civil de masses. Perquè es produeixi aquest pas cal un treball de masses que pot durar anys i que es podria veure força entrebancat en un context d'enduriment de la confrontació armada.

L'avanç de la politització a favor de l'Autodeterminació és, doncs, en aquest context encara més urgent pel fet que és l'únic element que pot desbloquejar la conjuntura política. Així doncs, com a consideració global que abasta tant el poble basc com el poble català, cada dia es fa més evident la necessitat de sortir, per la via de la intensificació de les mobilitzacions i al més aviat possible, d'aquesta gàbia d'immobilisme i d'engany que és l'Estat espanyol. Això exigeix de part nostra:

- Mantenir i desenvolupar una solidaritat intensa i creixent amb el moviment basc d'alliberament nacional en les seves diverses mobilitzacions per la llibertat, l'alliberament nacional i la negociació política, malgrat les dificultats que provocarà la propaganda contrària que desplegarà l'Estat espanyol per a impedir-ho.
- Combatre, concretament, la laminació dels drets polítics a Euskal Herria i arreu (crítica d'escàndols com la llei de partits, la persecució de la llibertat d'expressió, etc.).
- Desenvolupar conjuntament una lluita al si de l'Estat espanyol i a nivell mun-

dial, pel reconeixement del Dret d'Autodeterminació.

És evident que aquesta tasca solidària es veuria enormement dificultada si ETA se servís dels Països Catalans com a territori en la seva disputa amb l'Estat espanyol, com desgraciadament ha fet en d'altres moments, prescindint de les necessitats de desenvolupament social de l'independentisme català i, de retruc, de la necessitat de desplegar una forta dinàmica política solidària conjunta entre ambdós pobles.

Per sobre de tot, i malgrat les dificultats del context, cal tenir clar, doncs, que la millor manera de solidaritzar-nos amb el poble basc és estendre la consciència a favor del dret d'Autodeterminació al nostre país.

La situació a Euskal Herria posa sobre la taula amb una especial virulència la necessitat de l'aplicació efectiva del dret d'Autodeterminació. Com a argumentació conjuntural del moment present és, doncs, convenient i necessari posar sobre la taula que si —com és previsible—, el camí de la pau no es pot trobar a curt termini pel diàleg entre l'Estat espanyol i ETA, s'ha de trobar pel desplegament social de la consciència favorable a l'Autodeterminació, com a únic sistema democràtic de resolució de conflictes de caire col·lectiu. La Pau vol dir Autodeterminació. La resta de proclames de signe pacifista pretesament apolític no són altra cosa que paraules buides i políticament innòcues, si és que no són una mostra d'hipocresia de diferents formes disfressades d'espanyolisme.

Persèpolis (Marjane Satrapi)

Marjane neix el 22 de novembre de 1969 a Rasht (Iran) al si d'una família benestant i progressista. El 1980 marxa a Viena per continuar els seus estudis de secundària. De retorn a l'Iran, estudia Belles Arts a la Universitat de Teheran, on obté un màster en Comunicació Visual. El 1994 es trasllada a França, país on encara resideix. La seva vocació era el grafisme i per això a partir del 1997 il·lustra llibres de contes per a nens a diferents editorials.

Empesa per un amic, entra en contacte amb el col·lectiu *L'Association*, on la empenyen a convertir els seus records d'infantesa i adolescència en còmic. Així, d'una manera informal i senzilla sorgeix la primera part de *Persèpolis*.

Persèpolis és un còmic que explica la vida de la iraniana Marjane Satrapi, de com va viure sota el règim islàmic, com a dona. Marjane explica les seves vivències i com viu els canvis socials i polítics, des del regnat de Sha de Pèrsia fins a la República Islàmica. Explica les diferències entre ella i la resta de nens i nenes pel fet d'haver rebut una educació occidental al si d'una família benestant i progressista.

Tot s'inicia amb una reconstrucció històrica de la invasió àrab de Pèrsia l'any 642 i la caiguda de la dinastia sasànida i conclou al 1984 amb la marxa de Marjane cap al Liceu Francès de Viena, empenya pels seus pares a cercar la llibertat.

A *Persèpolis* podem constatar-hi la dictadura, el canvi de poder, la revolució, la guerra Iran-Irak, els ayatollah... Però realment el còmic ens mostra la passió i la revolta adolescent enmig de l'obscurantisme de la dictadura islàmica.

Neta de l'últim rei de la dinastia persa dels Qadjar i filla de pare comunista i mare feminista, *Persèpolis* havia d'esdevenir una denúncia de l'integritisme. En paraules seves recents: «Hi ha una mà amagada rere l'escensió de l'integritisme a països com l'Afganistan, Iran o Turquia: i és que els Estats Units han do-

nat suport incondicionalment a tots els qui s'oposaven al comunisme...i entre aquests, als fanàtics religiosos del meu país».

Marjane ha publicat altres títols de gran èxit com són *Pollastre amb prunes*, on ens relata la vida d'un home a l'Iran que ha perdut les ganes de viure i *Brodats*, on fa reflexions amb altres dones sobre la condició femenina.

Las hijas de Egalia (Gerd Brantenberg)

El sistema educatiu i la societat en general —els mitjans de comunicació i sovint la família— donen peu que de ben petites, les dones adoptin un paper passiu, i quedin arraconades en un segon terme a la societat, fins a l'extrem que s'accepta la marginació. Per adonar-nos i combatre les diferents formes de discriminació sexista que patim les dones, us recomanem la lectura de *Las Hijas de Egalia* de Gerd Brantenberg.

Brantenberg hi parodia la nostra societat relegant els homes a la llar, a la cura dels petits, a la feina domèstica, i els dibuixa com a personatges enlluernats amb l'amor i obsessionats amb la moda i les talles, la màxima fita dels quals és trobar una bona dona que els mantingui i educar el seus fills. Com que les dones són les que treballen, tenen el poder i controlen l'economia.

Aquesta polèmica novel·la fa una anàlisi sobre la situació de la dona i l'home al si de la nostra societat, canviant la perspectiva, és a dir, tomba la truita del tot: si

el món es capgirés i l'home fos l'oprimit i la dona qui oprimeix, tampoc no seria bo per a cap dels sexes. A la societat d'Egalia, però, és el que passa; és la societat del matriarcat.

A banda de provocar el riure més sonat, obliga a l'anàlisi de la situació actual i a preguntar-nos del perquè de la opressió de la dona i de la justificació constant de l'home per exercir aquesta opressió. Aquesta història no ve a ser a ser res més que una sàtira, una exageració, per a qüestionar-nos com hem arribat fins aquí i cap a on ens hem d'encaminar.

ASSEMBLEA DE DONES DE L'MDT

De l'esperança al desencís

Escatir des de diverses coordenades polítiques, socials, culturals i econòmiques, el seguit de fets esdevinguts d'ençà del traspass de Franco fins a la reforma política, és un objectiu general del conjunt de les deu ponències elaborades arran d'un seminari organitzat a la Universitat de Lleida pel Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans [SEPC]

Tractar sobre la fi del franquisme i la refundació de l'Estat espanyol entre 1975 i 1978 és un tema transcendent per a comprendre les claus del mercantilisme polític actual i demanar-se per la claudicació nacional dels actuals partits autonomistes, que alhora maldaren per acabar amb tot un moviment de renovació intel·lectual algunes característiques (a matisar) del qual resten exposades per M. Lladonosa

Si bé, com explica Josep Fontana («Continuisme polític i consolidació de la reforma»), la conjuntura marcada per la fi de la Segona Guerra Mundial i el suport implícit (falsa neutralitat) a la dictadura per part de la Gran Bretanya i els Estats Units, comportà el replegament d'una part de la política republicana a l'exili, cal destacar que aquest conjuntura política internacional influí posteriorment en el cicle definit per l'evolució del tardofranquisme, la formulació de la llei de reforma política de 1976 i la formació de la UCD. Aquest marc previ va legitimar les bases jurídicopolítiques entre la formació de les corts espanyoles constituents, arran de les eleccions de juny de 1977, i l'aprovació (tret de l'excepció basca) de la Constitució espanyola el 1978.

Però més enllà d'aquest procés formal, hegemonitzat per les elits del règim postfranquista i l'inici del pactisme de partits que abandonaren estratègies originàries (abandonament del marxisme per part del PSOE (1979)¹ i assumptió de l'eurocomu-

nisme per part del PCE i del PSUC), el marc que s'aconseguí d'establir, en conseqüència, fou el dirigisme de les direccions de les organitzacions que aprovaren la reconducció de les mobilitzacions populars cap a l'establiment de l'oficialisme institucional. Aquesta tàctica suposà, a nivell estatal, la culminació de l'aliança entre els sectors dirigents —estratègics per evolucionistes— posfranquistes i les organitzacions que, des de l'esquerra (essencialment els comunistes), havien impulsat inicialment el procés de ruptura.

Aquesta resultant de confluència (o «tercera via») és el que hom defineix com a consens. En aquest sentit, les aportacions de Bernat Muniesa i Manuel Marín, pel que fa a la situació de les mobilitzacions antifranquistes, i Miquel Lòpez Crespi, pel que fa a la contextualització, entre d'altres aspectes, dels Pactes socials de la Moncloa (1977), són d'interès per a comprendre el concepte de 'transició', que fou el que definí la finalitat de la «transició». Així, la Constitució —instauració del nou nacionalisme espanyol a través del socialmonarquisme— significava la clau de volta política equivalent a l'acord bàsic entre la patronal i els sindicats espanyols majoritaris (CCOO i UGT), que intentava de soterrar la concepció del sindicalisme com a estratègia revolucionària de classe.

La construcció, doncs, del bloc polític constitucionalista, que s'acabà de definir amb l'ascens socialdemocràta el 1982, com exposa A. Jarné («Del tardofranquisme a la victòria socialista»), cloïa el bastiment del «nou» Estat espanyol, que, amb tot, no aconseguí d'integrar dos fets bàsics que n'asseguessin la seva patent en la política exterior. D'una banda, la dinàmica ascendent dels moviments d'alliberament nacional basc i català, destacada en aquest vo-

DIVERSES PERSONES

De l'esperança al desencís. La transició als Països Catalans

Edicions El Jonc,
Països Catalans, 2006,
226 pàgines

lum, i, de l'altra, l'emergència de nous moviments socials antististema.

L'anàlisi de l'evolució de l'independentisme d'ençà de la fundació del PSAN fins als anys vuitanta, amb l'articulació de l'MDT (1983), contextualitza el seguit d'organitzacions polítiques i militars que a la dècada dels anys setanta explicitaren la següent variable essencial (a mode de cultura política): la superació del franquisme no suposava la fi de l'opressió nacional. I, de fet, com expliciten les recerques de F. Rubiralta, C. Sastre, J. Guia i R. Usall, l'independentisme evidencià —i evidència— el continuisme neofranquista (a través del terrorisme d'estat i la tortura) en denunciar la criminalització del dret a l'autodeterminació i la «il·legalitat» de la federació dels territoris històrics.

En conclusió, aquest volum planteja elements de reflexió molt significatius per a definir, en efecte, el pas de «l'esperança al desencís». Però, alhora, també forneix factors explicatius per a constatar que aquest desencís es propi de qui identifica la política amb pràctica endogàmica. I que, per contra, existeixen causes pendents que expliciten el recanvi continuista al franquisme i qüestionen la misèria intel·lectual, moral i política de la «política» entreguista.

XAVIER FERRÉ

1. De fet, caldria una recerca sobre la funció que desenvolupà el PSOE en la consolidació del posfranquisme i la seva aprovació pels poders macroeconòmics internacionals. D'alguna manera, la reconversió progressiva al socialisme de càtedra encetat al congrés de Suresnes (1974) era fonamental per fer d'aquest partit una organització pont entre el tardofranquisme i el nou nacionalpopulisme espanyol. En paral·lel, doncs, una funció semblant a la que dugué a terme la *Unión de Centro Democrático* per a «sanejar» l'Estat dels darrers francocalangistes...

HAN ESCRIT EN AQUEST NÚMERO

- Toni Terrones
- Assemblea de Dones de l'MDT
- A. Contell
- Xavier Ferré

LA VEU

La Veu del Moviment de Defensa de la Terra es fa responsable de l'opinió de tots els articles signats

Pren partit per la independència, el socialisme i l'alliberament de gènere dels Països Catalans

info@mdt.cat - <http://www.mdt.cat>